

Skuteczna
edukacja
na rzecz
zatrudnienia

Seria wywiadów i warsztatów przeprowadzonych w Polsce

Polska jest jedynym krajem w Unii Europejskiej, któremu udało się uniknąć recesji w 2009 roku. Jest to niezwykle świadectwo transformacji gospodarki tego państwa w model rynkowy. Edukację uznaje się na całym świecie za kluczowy czynnik sukcesu gospodarczego, a Polska nie jest w tym względzie wyjątkiem.

W ramach trwającego międzynarodowego projektu „Skuteczna edukacja na rzecz zatrudnienia”, Edexcel International i Pearson Education zleciły badanie jakościowe polskiego systemu oświaty, aby lepiej zrozumieć najważniejsze problemy, z którymi muszą zmierzyć się pracodawcy, pedagodzy i osoby uczące się.

Badanie obejmowało warsztaty i serię rozmów przeprowadzonych w Warszawie z osobami, które zajmują kluczowe stanowiska w sektorze gospodarczym, edukacyjnym i w rządzie. Wyniki przedstawione w niniejszym raporcie świadczą o konieczności przeprowadzenia reformy edukacyjnej w celu osiągnięcia nieprzerwanego rozwoju gospodarczego.

*„Jako jednostki
chcemy
stabilności, ale
obecnie stabilna
jest jedynie
trwała zmiana.”*

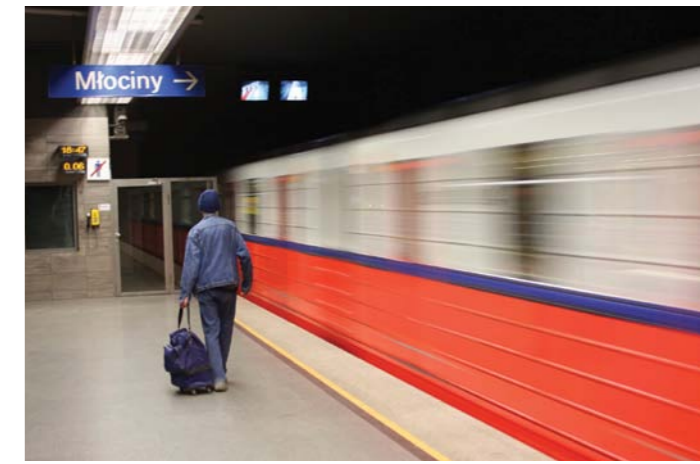
Anna Świebocka-Nerkowska

Wprowadzenie

„Edukacja musi stać się kompleksową ofertą, która umożliwia uczniom samodzielne i ustawiczne odkrywanie, zdobywanie wiedzy.”

Dr Małgorzata Bonikowska

Kluczowe wnioski

„Pracodawcy powinni angażować się w tworzenie programów nauczania dla szkół i uczelni zawodowych oraz uczestniczyć w działaniach dydaktycznych.”

Witold Jurek

Uczestnicy badania „Skuteczna edukacja na rzecz zatrudnienia” obarczeni są zadaniem zrozumienia tworzącego się obecnie zintegrowanego rynku globalnego i opracowania strategii, które zagwarantują, iż pracownicy będą należycie przygotowani do funkcjonowania w tym coraz bardziej złożonym świecie. Wszyscy uczestnicy badania stwierdzili z obawą, iż konieczne jest zrozumienie i zlikwidowanie przepaści pomiędzy środowiskiem pracy a edukacją. Byli przekonani, że pracodawcy i przedsiębiorstwa powinny odgrywać istotniejszą rolę w komunikowaniu sektorowi edukacji swoich wymagań w zakresie umiejętności pracowników, jeśli Polska ma utrzymać tendencję wzrostową.

Badanie wykazało istotną potrzebę opracowania wspólnej, długoterminowej wizji edukacji w Polsce, która stanowiłaby katalizator modernizacji metod nauczania i uczenia się. Ponadto Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej martwi również fakt, iż wiele osób postrzega kształcenie zawodowe negatywnie w porównaniu z kształceniem akademickim. Jest to szczególnie problem, jeśli weźmiemy pod uwagę rosnącą potrzebę wysokiej jakości kształcenia zawodowego w Polsce. Seria rozmów obejmuje praktyczne przykłady tego, w jaki sposób sektor gospodarczy pomaga rozwijać innowacyjność sektora edukacyjnego w Polsce, a także przedstawia przemyslenia uczestników na temat możliwości wykorzystania takich wysiłków.

Pasja i wizja osób, z którymi rozmawialiśmy, świadczy o postępie poczynionym w zakresie kluczowych osiągnięć, np. doświadczalnych metodach nauczania, które rozwijają umiejętności analitycznego myślenia i rozwiązywania problemów poprzez wykorzystywanie symulacji i gier, zmieniając tradycyjne metody na techniki oparte na multimedialności i interaktywności oraz sprawiając, że nauczyciel jest raczej mentorem i przewodnikiem niż źródłem wiedzy.

Nasze wnioski uwypuklają fakt, iż konieczne jest podjęcie wielu wysiłków, aby upewnić się, że umiejętności i kompetencje na miarę XXI wieku włączone są w doświadczenie edukacyjne każdego dziecka w Polsce. Osoby, z którymi rozmawialiśmy – podobnie, jak osoby na analogicznych stanowiskach w innych częściach świata – są świadome dystansu istniejącego pomiędzy potrzebami rynkowymi a aktualnym sposobem świadczenia usług edukacyjnych, podkreślając znaczenie umiejętności, wiedzy i zachowań na miarę XXI wieku, które są coraz bardziej potrzebne polskiej gospodarce.

- Istnieją obawy, iż tradycyjny system kształcenia nie jest przygotowany do spełniania potrzeb polskiego rynku pracy. Organizacje takie jak PARP czy CRZL opracowują i wdrażają strategię zmierzającą do wprowadzenia niezbędnych zmian.
- Uczestnicy zwracali uwagę, iż zbyt duży nacisk wywierany jest na zdobywanie wiedzy, a zbyt mało uwagi poświęca się pełnemu zakresowi umiejętności i kompetencji wymaganych przez pracodawców. Pracodawcy powinni ściślej współpracować w tym zakresie z decydentami i pedagogami.
- Rośnie liczba doskonałych przykładów inwestycji sektora prywatnego, wraz z partnerstwami publiczno-prywatnymi, w kształt i świadczenie edukacji w Polsce. Jak grzyby po deszczu powstają projekty BPO (Business Process Outsourcing) i Rady Biznesu, a pomiędzy instytucjami kształcenia a kluczowymi pracodawcami w poszczególnych regionach trwa nieformalny dialog.
- Dotacje europejskie na edukację przeznaczone na szkolenia i studia podyplomowe – choć pod wieloma względami mają pozytywne znaczenie – spowodowały w Polsce zakłócenia na rynku usług edukacyjnych. Przed otrzymaniem tego ogromnego zastrzyku środków finansowych, konkurencyjność w polskim sektorze edukacji była stymulowana jakością, nie ceną. Obecnie sytuacja jest dokładnie odwrotna.
- Pojawiają się obawy związane z brakiem wspólnej, międzyresortowej wizji edukacji w Polsce, spowodowane nieobecnością struktur pomiędzy ministerstwami, które ułatwiłyby im komunikację i opracowywanie wspólnych celów.
- Istnieje paląca potrzeba zakwestionowania publicznego postrzegania wartości kształcenia zawodowego. KOWEŻiU jest zaniepokojone, iż zdobywanie zatrudnienia poprzez kształcenie

zawodowe postrzegane jest jako „wybór negatywny” – uczniowie decydują się na tę ścieżkę kształcenia, gdy uważają, że nie są w stanie zdobyć edukacji akademickiej.

- Wiele osób w Polsce angażuje się w rozwijanie bardziej wszechstronnego systemu kształcenia zawodowego, który oferować będzie możliwości oceny kompetencji uzyskiwanych w trybie pozaformalnym i nieformalnym, nie wykluczając osób nie posiadających formalnego wykształcenia powiązanego z konkretnymi kompetencjami.
- W Polsce istnieje wiele barier, które zniechęcają zdolnych kandydatów na nauczycieli. Najważniejszą z nich są poziomy wynagrodzeń i status zawodu nauczyciela. Pomimo barier, tysiące aktywnych zawodowo nauczycieli proaktywnie poszukuje sposobów udoskonalania własnych metod pracy i chętnie rozwija nowe umiejętności.

„Wydajni pracownicy zwykle posiadają kilka cech wspólnych.”

Witold Jurek

- Takie instytucje, jak Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE) opracowują i wdrażają programy, dzięki którym do procesu edukacji zostaną wprowadzone nowoczesne metody nauczania, w tym koncepcja roli nauczyciela jako mentora i moderatora.
- Krajowy portal Scholaris, stworzony przez Ministerstwo Edukacji Zawodowej, to doskonały przykład inicjatywy szkolnej, których liczba stale rośnie, a które zapewniają nauczycielom zasoby edukacyjne, wspierając nowe metody nauczania oparte na multimedialności.

Warsztaty podczas konferencji

Konferencja „Skuteczna edukacja na rzecz zatrudnienia” w Warszawie umożliwiła spotkanie na wysokim szczeblu przedstawicieli sektora gospodarczego, sektora zasobów ludzkich i sektora edukacji, w tym organów zaangażowanych w rozwijanie polskiej strategii. Mieli oni okazję omówić problemy i priorytety związane z edukacją na rzecz zatrudnienia w Polsce.

Podczas ożywionej dyskusji, uczestnicy dzielili się wnioskami z badania poświęconego edukacji zawodowej w Polsce, omawiając osiągnięcia i wyzwania stojące przed reformą edukacyjną w Polsce.

Patrząc w przyszłość nakreślili wizję „portfolio edukacyjnego”, które zapewniałoby ciągłość pomiędzy edukacją formalną a potrzebami edukacyjnymi rynku pracy. Taka innowacja mogłaby znacząco przyczynić się do realizacji istotnego celu, jakim jest kształcenie ustawiczne.

Jednomyślnie stwierdzono, iż system oświaty w Polsce ogromnie zyskałby na wprowadzeniu mieszanych metod kształcenia. Decydenci, nauczyciele i rodzice muszą zrozumieć, w jaki sposób takie czynniki, jak technologia i globalizacja wpływają na metody kształcenia i świadczenie edukacji.

Podczas sesji uczestnicy wspólnie sporządzili dwie kluczowe deklaracje

- Metody kształcenia muszą wynikać z potrzeb sektora gospodarczego i na bieżąco zmieniać się wraz z tymi wymaganiami
- Zaawansowane metody, np. mieszane metody kształcenia, muszą stać się siłą napędową świadczenia edukacji w Polsce przyszłości.

Najważniejsze poruszane zagadnienia

- Uczestnicy wyjaśnili, że z ogólnych wizji przyszłości edukacji w Polsce wynikają sprzeczne wnioski.
- Uczestnicy wyrazili obawę, iż system oceny uczelni w Warszawie słabo odzwierciedla sukcesy ich absolwentów na rynku pracy po zdobyciu wyższego wykształcenia.
- Rodzice w Polsce zawsze chcą wysłać swoje dzieci do „najlepszych” szkół podstawowych i średnich i „najlepszych” uczelni w oparciu o takie rankingi.
- Ponieważ od momentu transformacji wielu uczniów zdobyło już dyplomy uczelni wyższych, uczestnicy mają poczucie, iż w oczach samych studentów wartość wyższego wykształcenia uległa dewaluacji.
- Dzisiejsza generacja „Y” to pokolenie dzieci, dla których rozwiązania cyfrowe są codziennością – takie dzieci nie reagują na uczenie przy wykorzystaniu tablicy.

Konieczność zdobywania umiejętności umożliwiających zdobycie zatrudnienia

- Liczba absolwentów w Polsce w ostatnich latach gwałtownie wzrosła. Na siłę przybrała również walka o miejsca na najlepiej ocenianych uniwersytetach.
- Uczestnicy stwierdzili, iż choć wyższe wykształcenie straciło na wartości w oczach studentów, dyplom uczelni wyższej jest dla wielu pracodawców podstawowym wymaganiam.
- Jeden z uczestników opisał kwalifikacje akademickie jako „dodatkowe” względem umiejętności umożliwiających zdobycie zatrudnienia.

Wnioski płynące z warsztatów

- Jasne zdefiniowanie celów gospodarczych i społecznych edukacji.
- Zdefiniowanie i ciągłe udoskonalanie spodziewanych wyników uczenia się, w tym rozwijanie umiejętności i kompetencji na miarę XXI wieku.
- Rozwijanie sposobu komunikacji, który ułatwi opisywanie, ocenę i certyfikację umiejętności miękkich/umożliwiających zdobycie zatrudnienia, które będą uznawane przez wszystkich pracodawców w poszczególnych sektorach gospodarki.
- Rozwijanie „wirtualnych klas” i korzystanie z platform technologicznych/cyfrowych, aby zapewniać możliwość korzystania z mieszanych metod kształcenia.
- Wprowadzenie do klasy większej gamy technik symulacji, aby przybliżyć kształcenie do rzeczywistych warunków pozaszkolnych.